

tul ezzel a szerepléssel, s ha játéktípusa még kezdeti stádiumban is van, jó és biztató, hogy helyes irányban fejlődik.

Sántha Sándor Marinetti ezredese élettel teli, jólmegformált alak: igazi színházi levegőt hozott a színpadra. Megelevenítő ereje friss, fordulatos: éppen innen a játék gördülékenysége is. Mindez feledteti a nézővel, az apró zökkenőket.

Az öregasszony szimpatikus a ak-ját Sefcsics Mici jelenítette figyelemreméltó átérzéssel. A harmadik felvonásban jól érvényesült inom, halk, de mégis dinamikus ható játéka.

Kurjákovics usztasa polgármester a dráma Janus-arcu alakja: ide-oda vergődő, hulló figurája a történelem nagy játékanak. Az volt az érzésünk, hogy ezt az alakot Bóka János a komikum határáig vitte s ezért e kettős lélek rajzát nem tudta megoldani.

A kisebb szerepekben Szabó István (Carracioli örmester) Pozsár Mária (Dusán, a kis tanuló), Németh Rudolf, Nagy Frigyes és Gyapjas János jó munkát végeztek.

A rendezés Pataki László munkája. Balázs Bé a nagy földadatot állított eléje s ezt — a fiatal erők gondos be-tanításával — sikerrel oldotta meg. A darab úgy pergett, hogy a kritikus is a drámai feszültség hatása alá került, de mégis érezte, hogy egy-két kép több tömörséget, életet és alaposabb munkát kívánt. A dráma a legtömörebb műfaj s földolgozása a rendezőtől korrekt és gondos munkát követel.

A siker biztató és ígéretes volt: az eikövetkezendő daraboknál a színész és a rendező majd a szigorúan vett részlet-követelményeknek is eleget tesz. Mert hiszen ezért tanul és dolgozik.

Lévay Endre

URISZÉK 1514.

(Gergely Sándor regénye)

Az Athenaeum kiadásában nemrégien jelent meg a Moszkvából hazatért Gergely Sándor nagy történelmi regénye. A Dózsa-féle parasztlázadás előzményeit igyekszik megvilágítani az író, akinél jobban a »történelem nélküli osztály« — a magyar parasztság történetét senki nem ismeri. Gergely Sándor nem először foglalkozik a magyar falusi proletárság legnagyobb megmozdulásával, amelynek bukása évszázadokra eldöntötte nem csak a jobbágyság szomorú sorsát, hanem egyben kialakította azt a Magyarországot, amely feudális berendezkedésével évszázadokra ki kapcsolódott az európai fejlődésből. 1934-ben a zágrábi »Epoha« kiadásában horvát nyelven jelent meg a »Dózsa-féle parasztlázadás története« című Gergely-tanulmány. Amíg tanulmánya magának a felkeésnek történetét öleli fel, addig az »Uriszék« a felkelés

előtti idők története, pontosabban: a magyar jobbágyság sorsa 1514. előtt.

Petőfin, Ady Endrén és a német történész, Fessler Ignác Aurélon (1756—1839) kívül egyetlen »történelemkutató«, vagy író olyan nem akadt, aki meglátta volna, hogy a magyar történelem nem a kisszámú elnyomók, hanem a hatalmas többség: a nép történelme kellene hogy legyen Dózsa György emlékét bepiszkították a magyar jobbágyságot tudatlan, vérszomjas fenevadként; az urakat a nemzet és a vallás védelmezőiként állították be. Gergely Sándor regényének egyetlen hőse van: a nép. Az elnyomott, a minden ember jogától megfosztott dolgozó, az urdolgát, hűsvéti és karácsonyi »ajándékot«, háztelekbért, tizedet és papi kilencedet izzadó magyar nép. A magyar paraszt, aki faháncslisztból sütötte kenyyerét és ha éhségében halat vagy

vadat fogni ment a Hanság nádasai közé, kezét, esetleg nyakát vágták le az »Uriszék« hóhérai. A magyar nép regénye ez a könyv, azé a magyar népé, amelynek leányait »első éjszakákon« meg gyalázták a mai »történelmi osztály« parasztverésben és duhaj mulatozásokban enervált ősei. A nádasok és erdők bujdosóinak regénye ez, azoké, akik a Bakács Tamás hercegprimás által meghirdetett keresztesháboru fegyvereit közvetlenül elnyomóik, az urak ellen fordították. Mert ki a keresztessereg? — kiáltotta Dózsa felé Mészáros Lőrinc, a keresztések papja. »Ki? Az egész ország. Csak ő az ország. A többiek,

az urak csak a férgek rajta.« És a keresztések megindultak Buda felé..

Ezzel végződik a regény, amelynek minden oldalán élő emberek viaskodnak a rájukkényszerített nyomorúsággal. Iregi János, a családjáért, tönkrement kisenemes uraságáért, egész népéért hősiiesen dolgozó jobbágy, némes Izményi Pál az urgyűlölő kisenemes, Sós Demeter, a számadóhajtó és gyönyörűséges leánya, a nádasok bujdosói, az uraságok megvadult hajcsárai — valamennyien élő — szenvedő, vagy szenvedést okozó — emberek. A történelmenélküli osztály igazi története ez a könyv. Nagy író nagy munkája.

A „HID“ régi számaiból kapható:

- IV. évfolyam 6, 7—8, 9, 10-es szám
 V. „ 5, 7—8, 9, 10, 11, 12.
 VI. „ 6, 7—8, 9, 11, 12.
 VII. „ 1—2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11—12, 13, 14, 15.

Egyes szám ára 15,— dinár

„VILÁG KÉP“

1, 2, 3-as szám

Egyes szám ára 10.— dinár

„HID KÖNYVTÁR“

Ludas Matyi à 4.— Din.
 Ady à 6.— Din.
 József Attila à 4.— Din.
 Sz. Sz. Sz. R. à 6.— Din.

**Megrendelhető a „HID“ kiadóhivatalában,
 Szubotica, Zmaj Jovin tér 3.**